

KULTURNA DOBRA

Svaka nacija, svaka zemlja ima svoju istoriju i kulturna dobra od velike umjetničke, istorijske ili arheološke vrijednosti, što takođe znači da ista imaju veliku finansijsku vrijednost. Ona su ipak dio kulturne baštine jedne zemlje, svjedočenje o evoluciji identiteta nacije i stoga ih treba poštovati, čuvati i zaštititi od oštećenja, krađe, tajnih iskopavanja, ilegalnog uvoza, izvoza i prenosa vlasništva i trgovine.

Šta su kulturna dobra?

Kulturna dobra su svi arheološki predmeti, dijelovi i ostaci istorijskih spomenika, drevni rukopisi, svici i knjige, umjetnička djela, kolekcije i antikviteti itd. Sve što država smatra dijelom svoje kulturne baštine.

Jedan od tri najunosnija oblika organizovanog kriminala

Potražnja za kulturnim dobrima uzrokuje porast kriminala vezanog za umjetnost, čineći ga sve češćim. Vrijedna umjetnička djela, skulpture i arheološki predmeti se često pribavljaju, prodaju i uvoze u EU na ilegalan način iz zona sukoba. Sa velikim potencijalom profita i relativno niskim nivoom rizika, crno tržište umjetničkih djela je jedan od tri najunosnija oblika organizovanog kriminala. Slike, kipovi, vjerski predmeti, relikvije, kovanice, dugmad, vase, knjige, mačevi i mnoga druga umjetnička djela su vrlo traženi, a profit od njihove trgovine se koristi za finansiranje terorizma, organizovanog kriminala i za pranje novca.

Kao što kaže Haška konvencija iz 1954. god.: "Šteta na kulturnim dobrima koja pripadaju bilo kom narodu znači šteta na kulturnoj baštini čitavog čovječanstva", i razlog zbog koga zaštita kulturne baštine postaje naša kolektivna odgovornost.

**Možda se to događa upravo sada i možda se događa pred vašim očima.
Budite svjesni znakova, spriječite ilegalnu trgovinu kulturnih dobara, budite oprezni i pažljivi i pomozite širiti vijest: BEZ TRGOVINE BAŠTINOM!**

#noheritagetogo

**ICOM Red
Lists Database**

DCAF
20TH ANNIVERSARY
Geneva Centre
for Security Sector
Governance

This material was produced within the framework of a project granted by the Royal Norwegian Government

www.dcaf-ljubljana.si   www.dcaf.ch

DCAF
20TH ANNIVERSARY
Geneva Centre
for Security Sector
Governance

HEJ, ŠTA IMAŠ TAMO?

Borimo se zajedno protiv ilegalne trgovine kulturnim dobrima

DA LI TREBA DA BUDEŠ SUMNJIČAV?

OSOBA I PUTOVANJE

1. Neobično ponašanje

- Da li se osoba neobično ponaša?

2. Zemlja porijekla osobe

- Da li je neobično da državljanin te zemlje porijekla stigne na taj granični prelaz?

3. Osobe sa krivičnom evidencijom

- Da li je osoba ikada osuđivana ili povezana sa ilegalnom trgovinom, krijućenjem, kradom ili falsifikovanjem?

4. Plan putovanja (do/preko/iz kulturno bogatih zemalja)

- Da li postoje anomalije u planu putovanja osobe?
- Da li osoba dolazi iz kulturno bogate zemlje?
- Da li je osoba tokom putovanja bila u kulturno bogatoj zemlji?
- Da li osoba često putuje na iste lokacije, posebno u kulturno bogate zemlje?

5. Zemlja destinacije

- Da li osoba putuje u zemlju poznatu po trgovini kulturnim dobrima?

PREDMETI

1. Lista najčešće krijućenih kulturnih dobara

- Da li osoba posjeduje bilo koji od sljedećih predmeta: kovanice, skulpture, keramiku, ikone, knjige, nakit?
- Da li osoba putuje iz određene zemlje kulturne baštine sa predmetom koji je na crvenoj listi ICOM-a?

2. Predmeti u posjedu su prljavi, nečisti, mokri, blatnjavi

3. Sumnjičiva dokumentacija

- Da li osobi nedostaje službena dokumentacija ili održivo objašnjenje (dokaz) o porijeklu predmeta u posjedu?
- Da li je dokumentacija za predmet u posjedu rukopisna?
- Da li osoba posjeduje dokumentaciju koja ne odgovara predmetu u posjedu?

4. Porijeklo predmeta

- Da li osoba tvrdi da predmet dolazi sa arheološkog nalazišta, iz galerije ili muzeja?

5. Identifikacija poznatih nacionalnih arheoloških područja

- Da li je osoba stekla predmet u mjestu (region, grad) koje nema poznata nalazišta ili kulturno relevantne institucije?

6. Neobičan prevoz predmeta

- Da li su izgled ili prevozno sredstvo osobe u suprotnosti sa vrijednošću robe koju prevozi (provjerite dokumentaciju na predmetu ako je dostupna)?
- Da li osoba prevozi predmet na neprimjereni način, kao što su umotane slike, predmeti u vrećama koji nisu pravilno označeni?

POSJEDOVANJE OPREME

1. Posjedovanje mapa, knjiga sa obilježenim stranicama ili skica određenog područja

- Da li osoba ima više literature (štampane i/ili digitalne) ili druga sredstva za otkrivanje kulturnih dobara nego što inače imaju putnici?

2. Posjedovanje opreme za iskopavanje

- Da li osoba ima predmete slične detektorima metala, lopatama, četkama, kantama, opremi za kopanje itd.?

